

DIKTATÚRÁK, TOTÁLIS RENDSZEREK A XX. SZÁZADBAN

FOGALMI KERETEK TISZTÁZÁSA

A DIKTATÚRÁK A KÉT VILÁGHÁBORÚ KÖZÖTT

Fasizmus
Olaszország
Benito Andrea
Moussolini

Nácizmus
Németország
Adolf Hitler

Kommunizmus
Szovjetunió
Joszip Visszarionovics
Sztálin

FOGALMI KERETEK

- ✘ Diktatórikus, totalitárius rendszernek nevezzük az olyan államhatalmat, amely a társadalom minden tevékenységére, és megnyilvánulására kiterjeszti ellenőrzését. Az ilyen államban nemcsak a politikai intézményeket vonják szoros ellenőrzés alá, hanem az emberek életmódját és gondolkodását is.
- ✘ A totális állam kiépítését Mussolini olasz fasiszta pártja hirdette meg először, de ilyen totális állam volt még a nemzetszocialista (német) és a kommunista (orosz) diktatúra.

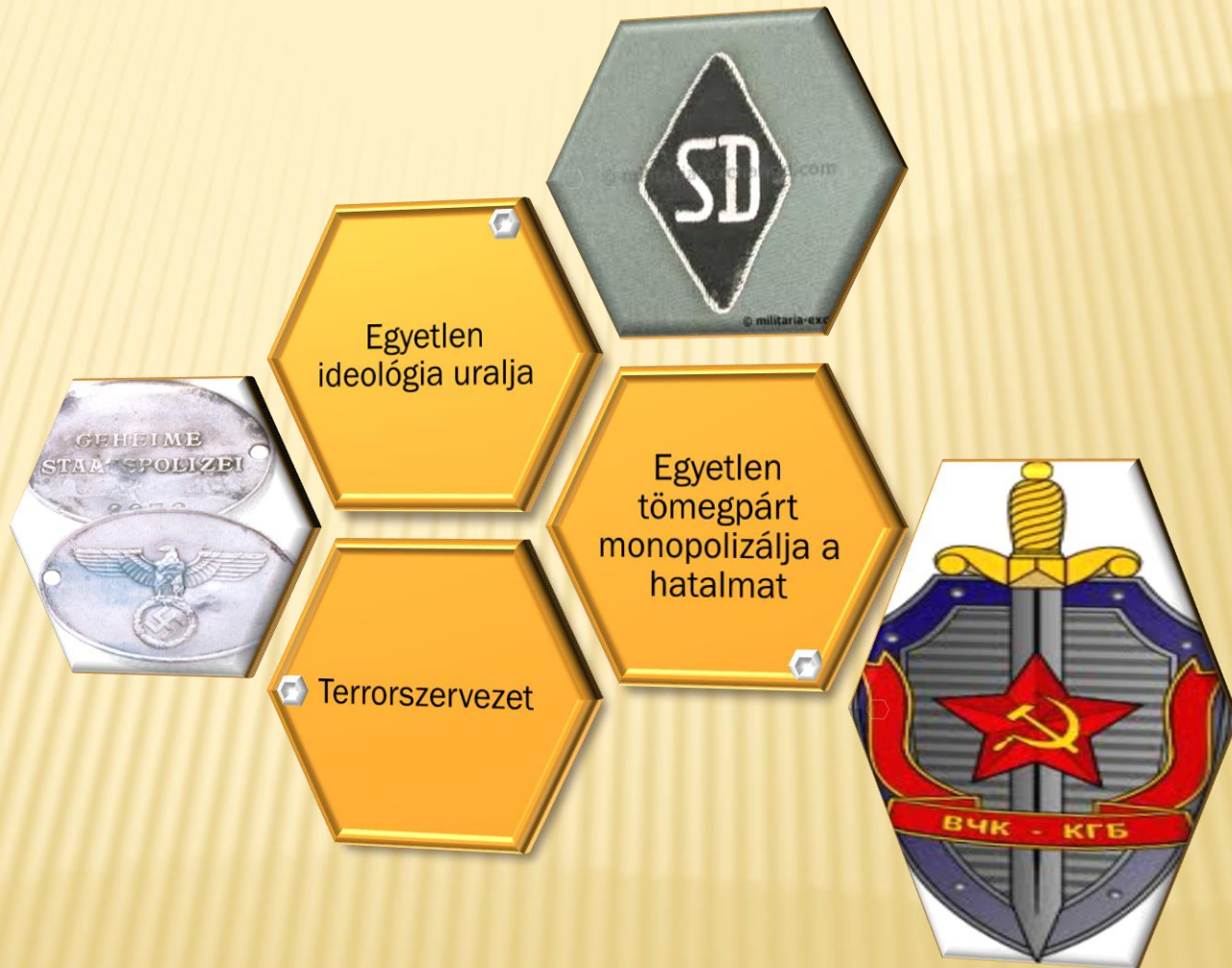
FRIEDRICH: TOTALITÁRIUS SZINDRÓMA

- ✘ A totalitárius rezsimek az önkényuralom új, modern formái, amelyek alkalmazkodtak a XX. század megváltozott társadalmi körülményeihez
- ✘ A diktatúrák alapjaiban hasonlóak, bár számos pontban eltérőek, így nem is teljesen azonosak.

KÜLÖNBSÉGEK A TOTÁLIS RENDSZEREKBEN

KÖZÖS JELLEMZŐI A TOTÁLIS RENDSZEREKNEK

KÖZÖS JELLEMZŐI A TOTÁLIS RENDSZEREKNEK

Hatékony
médiumok

Gazdaság
központi
felügyelete

Harci
eszközök
állami
monopóliuma

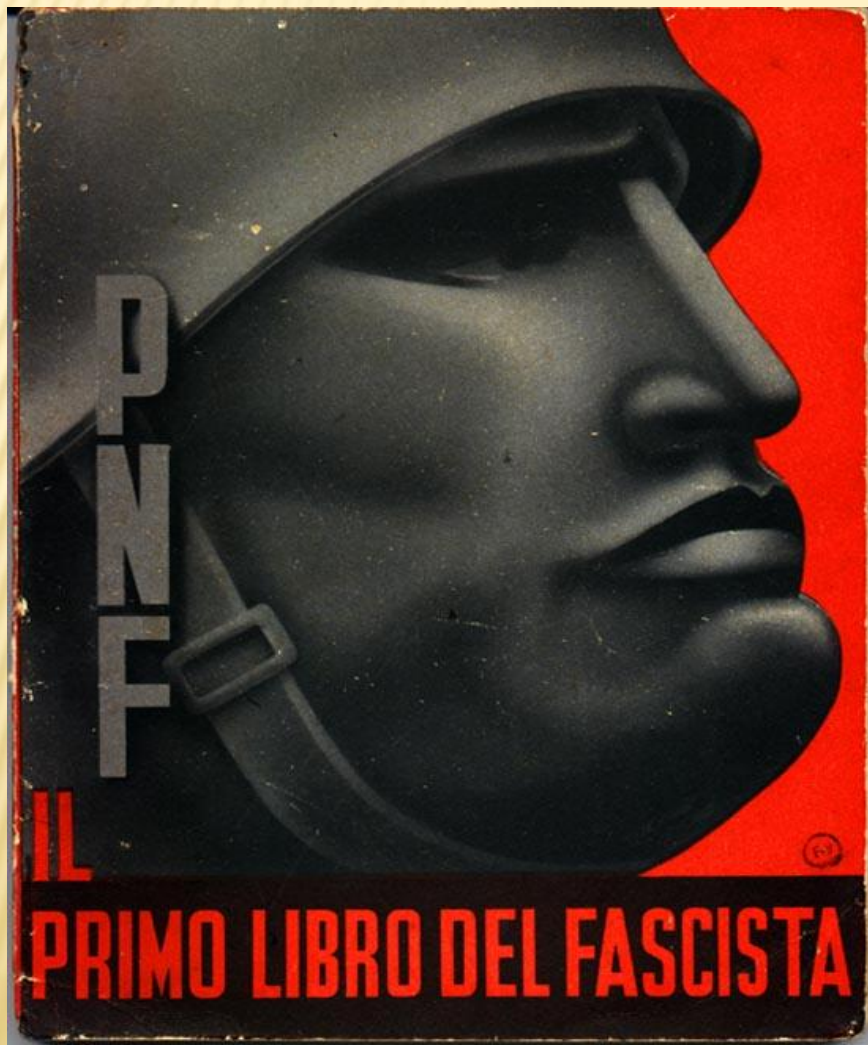
KÖZÖS JELLEMZŐK

- ✘ egyetlen párt uralja a politikai életet (egypártrendszer)
- ✘ megszűnik a sajtószabadság
- ✘ nincsenek polgári demokratikus jogok
- ✘ a párt vezetője korlátlan hatalommal rendelkezik, magát vezérnek nevezi (führer, duce – vezérkultusz) és rendeleti úton kormányoz
- ✘ A társadalom bekerítése: a társadalom felett totális ellenőrzést alakít ki melynek eszközei: a cenzúra (könyvek, lapok, művészeti alkotások)
- ✘ az egyházellenes döntések sorozata (Olaszországra ez nem igaz, a fasiszták nem voltak (antiszemiták), vallásellenesség, vallásüldözés (Oroszországban: templomok lerombolása)
- ✘ jelképhasználat (vörös csillag/zászló a szovjetunióban, fascies – Olaszországban, horogkereszt – Németországban)
- ✘ a társadalom uniformizálása, gondolkodásának átformálása
- ✘ az emberek manipulálása: demagógiával, hamis ígéretekkel
- ✘ a párt népszerűsítése, nagy szakrális terek kialakításával, a nagyság-, a legyőzhetetlenség tudat hangsúlyozásával,

KÖZÖS JELLEMZŐK

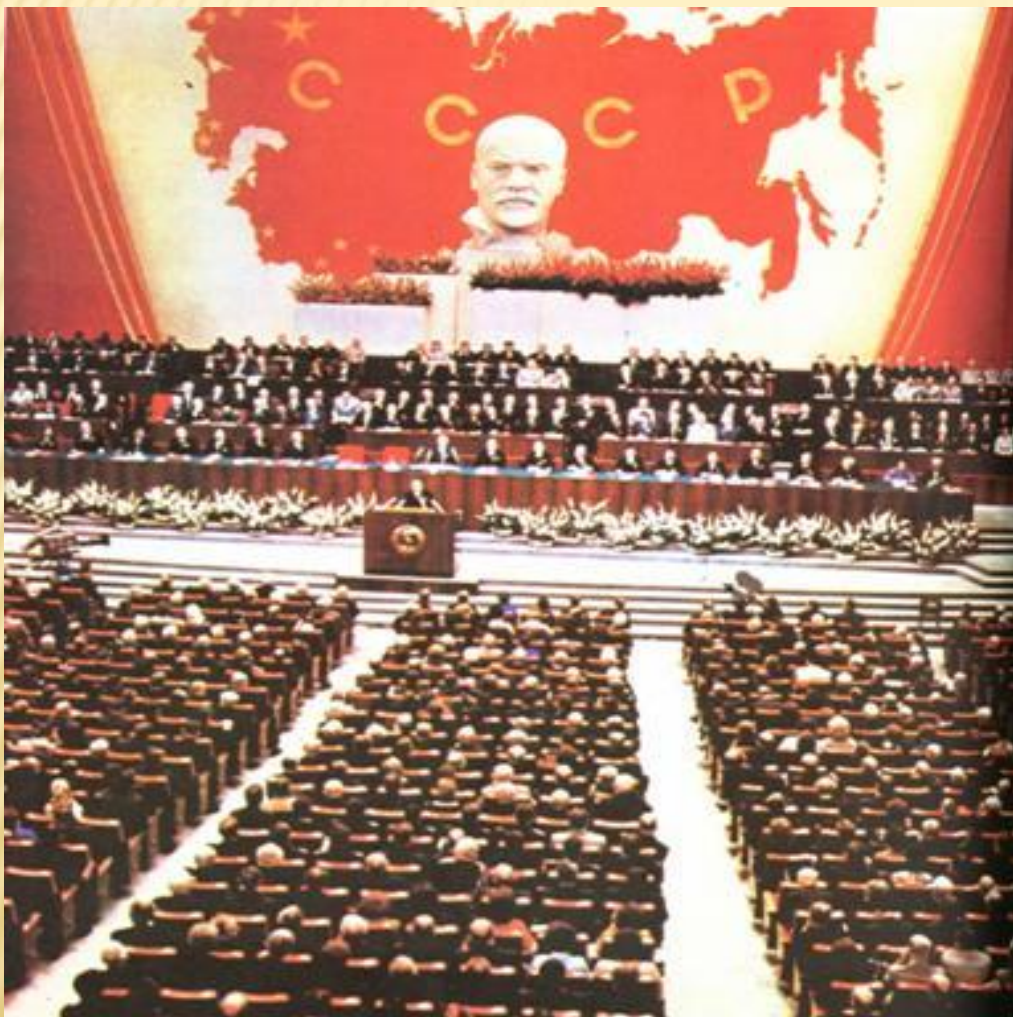
- ✘ az erőnkultusz hangoztatása, a múlt, a tradíciók tagadására, helyette a jövő (pártideológiának megfelelő) emberképének megteremtése
- ✘ a propagandakeltés (nagy szabású rendezvények pl.: ünnepi pártnapok, felvonulások, plakátok, filmek, néprádió
- ✘ a társadalom megfélemlítése, a terror alkalmazásával
- ✘ szabadság korlátozása, lehallgatások, házkutatások engedélyezése, magánszemélyek kifosztása
- ✘ A gazdaság bekerítése, erőszakos fejlesztése
- ✘ építkezések, infrastrukturális fejlesztések
- ✘ a gazdaság kizsákmányolása
- ✘ az ipar erőltetett fejlesztése a mezőgazdaság kárára
- ✘ a gazdaság feletti totális állami ellenőrzés

EGYPÁRTRENDSZER

- ✘ 1921 novemberében tartott pártkongresszuson, bejelentették, hogy a Fascio di Combattimento párttá (Nemzeti Fasiszta Párt, PNF) szerveződik Mussolini irányítása alatt. Ekkor deklarálták a jobboldali diktatúra kiépítésének célját.
- ✘ Mussolini már miniszterelnöksége első évében létrehozta a Fasiszta Nagytanácsot, amelynek tagjai a fasiszta miniszterek és pártvezetők lettek. Ezzel lerakta a pártállam alapjait.

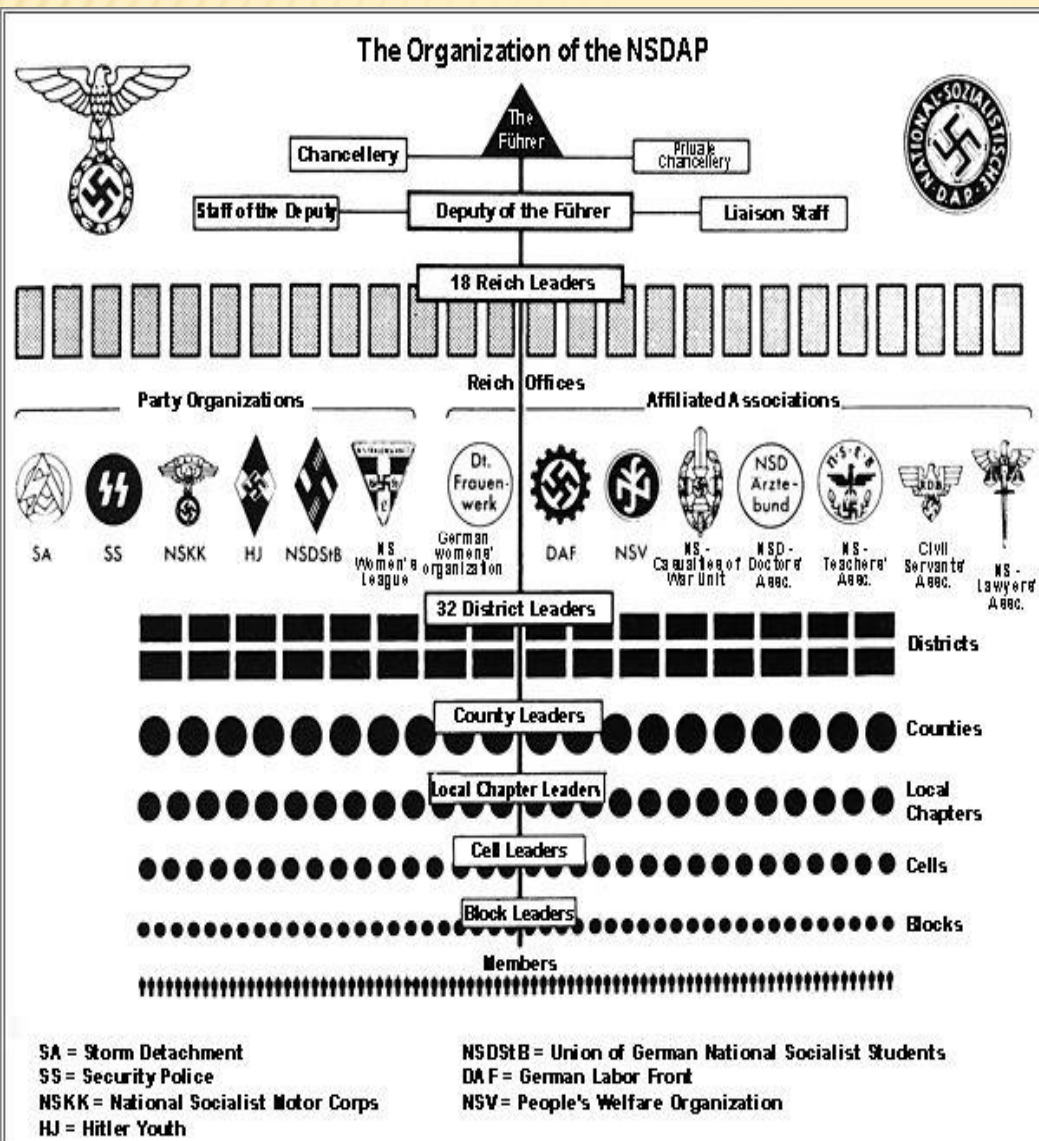
EGYPÁRTRENDSZER

A Szovjetunió Kommunista Pártja vagy SZKP (oroszul: *Коммунистическая партия Советского Союза*, rövidítve *КПСС*).

Az SZKP lett a későbbi kommunista blokk kommunista pártjainak modellje, felépítésében, irányításában, egyeduralmi és társadalomszervező gyakorlatában, Elsőszámú vezetői teljhatalmú diktátorok voltak, akik a párt történetének különböző szakaszaiban változó módszerekkel gyakorolták hatalmukat.

EGYPÁRTRENDSZER

A Nemzetiszocialista Német Munkáspárt (németül *Nationalsozialistische Deutsche Arbeiterpartei* kiejtése röviden: NSDAP) német politikai párt, amely 1933 és 1945 között vezette Németországot. A náci (*Nazi*) kifejezés a német „*Nationalsozialist*” (nemzetiszocialista) szó rövidített alakjából származik.

SAJTÓSZABADSÁG MEGSZÜNÉSE

Il Popolo d'Italia (Olaszország népe)

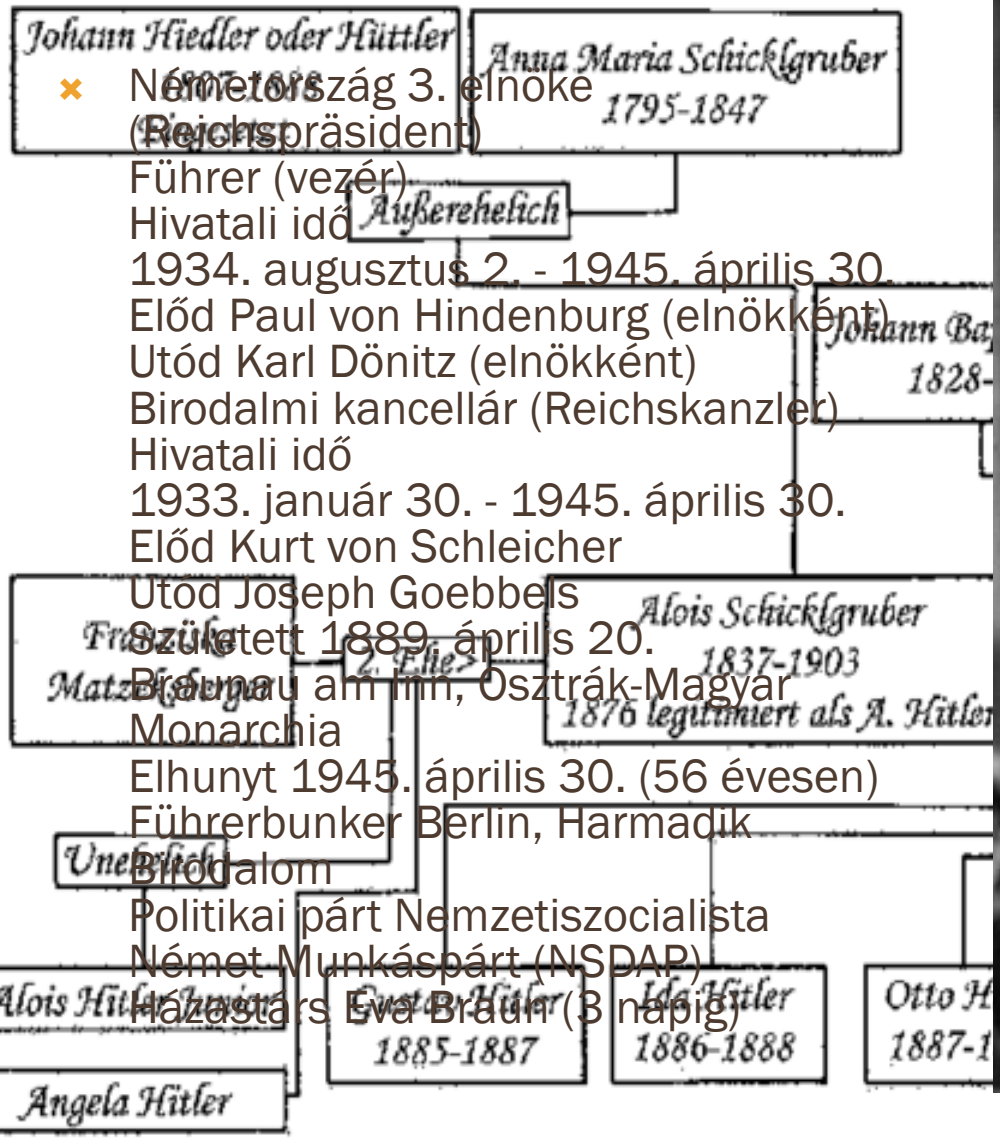
Volkischer Beobachter (népi figyelő)

Pravda (Igazság)

A FÜHRER

A VÉG

IL DUCE

- ✘ Olasz politikus, diktátor. Tanítói bizonyítványt szerez, később katona lesz, majd újságírással foglalkozik. Korán elkezd politizálni is, 1900-tól tagja a szocialista pártnak. Az első világháborúban haditudósító, meg is sebesül. Ezután fokozatosan nacionalista irányultságú lesz, 1918-tól írásaiban kezd visszaköszönni a fasizmus gondolatvilága. 1919-től az olasz fasiszta mozgalom vezetője (Duce). 1921-től parlamenti képviselő. 1922-ben a fasiszták élén bevonul Rómába (Marcia su Roma), és miniszterelnökké nevezik ki. A huszas évek végére gyakorlatilag Olaszország diktátora lesz.

A VÉG

- ✘ 1945 áprilisában menekülés közben partizánok fogságába került, akik szeretőjével, Clara Petaccival együtt kivégezték, és holttestüket Milánóban közszemlére tették.

Benito Mussolini (1883-1945) élve és holtan

A GENERALISSZIMUSZ

- ✘ Fiatalon bekapcsolódott a munkásmozgalomba, 1899-ben ezért kizárták a papi szemináriumról. 1901-től kezdve csak forradalmi tevékenységgel foglalkozott, többször bebörtönözték ill. száműzték. Több álneve is volt, a Koba fedőnevet 1913-tól Sztálinra cserélte. 1917-ben részt vett az októberi forradalomban. Az azt követő polgárháborúban katonai parancsnok, de nem árult el nagy tehetséget ezen a téren, többször hozott hibás döntéseket. 1922-ben, Lenin halála után az SZKP KB főtitkára, mely tisztséget haláláig betöltötte. Ezután fokozatosan egyre keményebb diktatúrát vezetett be

A VÉG

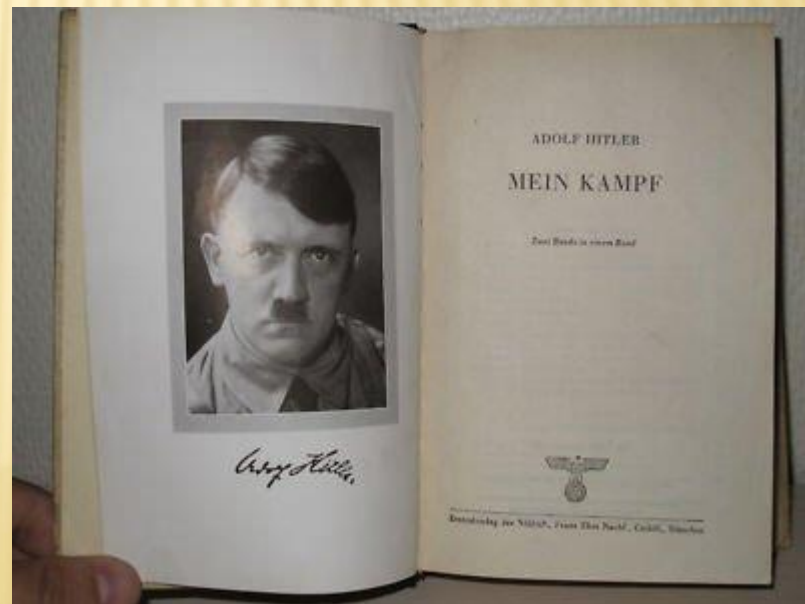
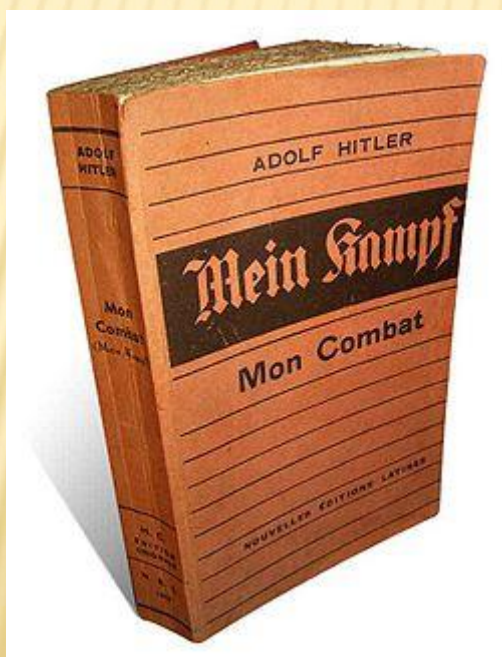
- ✘ Sztálin a hivatalos álláspont szerint 1953. március 5-én 21 óra 50 perckor halt meg. Még élt a diktátor, amikor 5-én húsz órakor összeült a Központi Bizottság kibővített tanácskozása, és betegsége miatt leváltották miniszterelnöki és KB titkári funkciójáról. a Magyar Nemzet 1953. március 2-i számában a következőket írták: „Éjjel az agy baloldali felében vérzés, a jobb oldali végtagoknál bénulás, tudatvesztés, légzési és keringési zavarok léptek fel” Március 4-én rosszabbodott a diktátor állapota, megnőtt a szervezetében az oxigénhiány, a légzés gyakorisága percenként 36, a vérnyomás továbbra is magas 210/110, a pulzus 108-116 volt és a szív mérsékelten megnagyobbodott. Mint más esetekben itt is, a halál bekövetkeztével kapcsolatosan több verzió látott napvilágot.

KÖNYVEK AZ IDEOLÓGIA SZOLGÁLATÁBAN

- ✘ <http://www.radioislam.org/historia/hitler/mkampf/hun/index.htm>

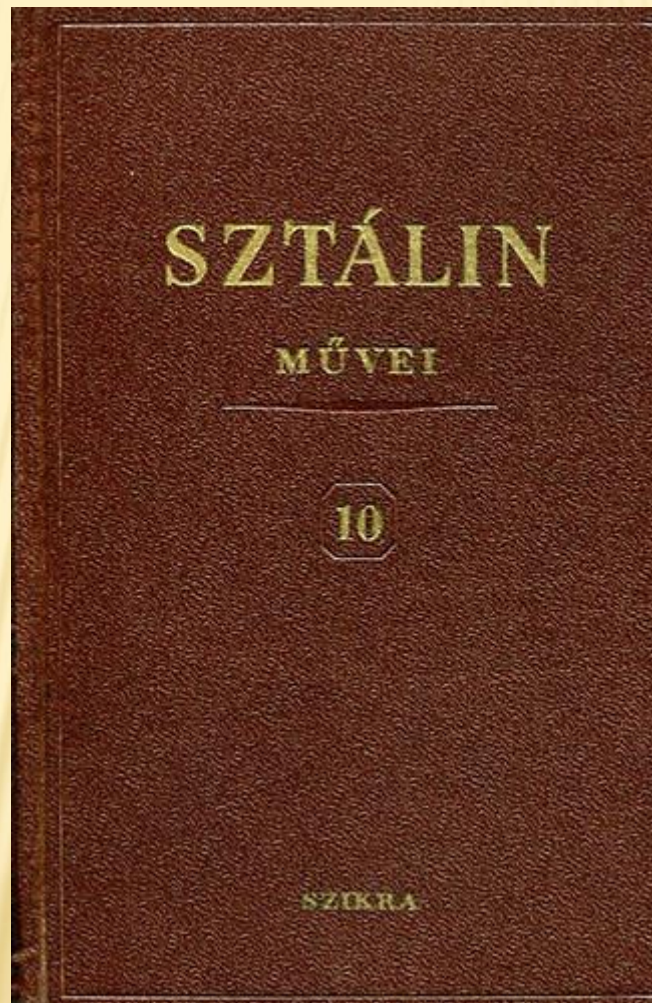

NÁCI KÖNYVÉGETÉS

Berlin: Babelplatz, emlékmű

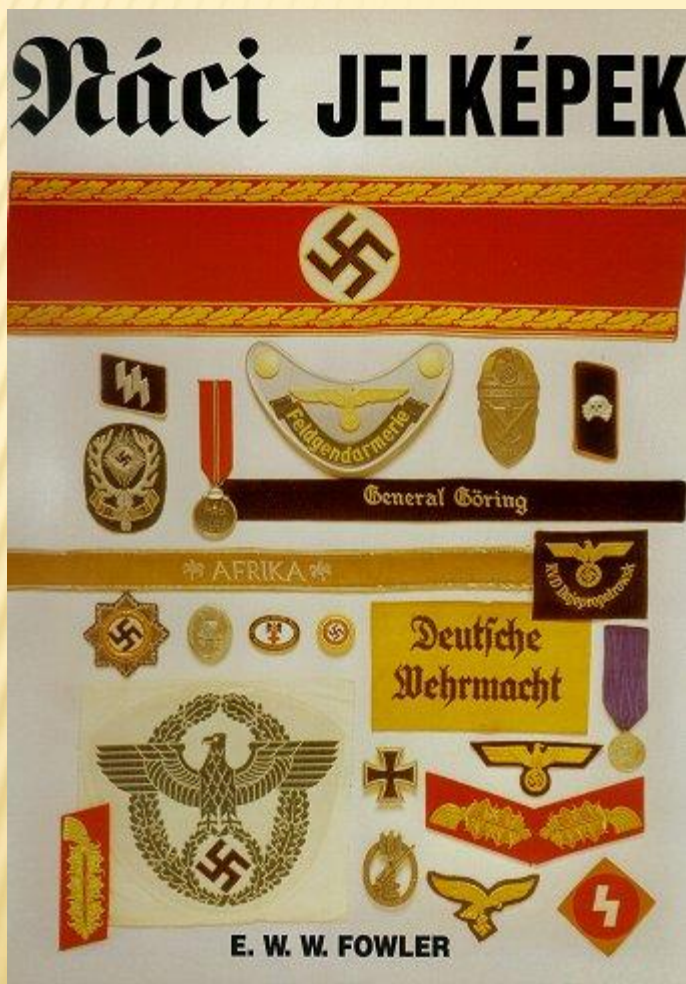
KÖNYVEK AZ IDEOLÓGIA SZOLGÁLATÁBAN

- ✘ <http://sztalin-sala.uw.hu/>

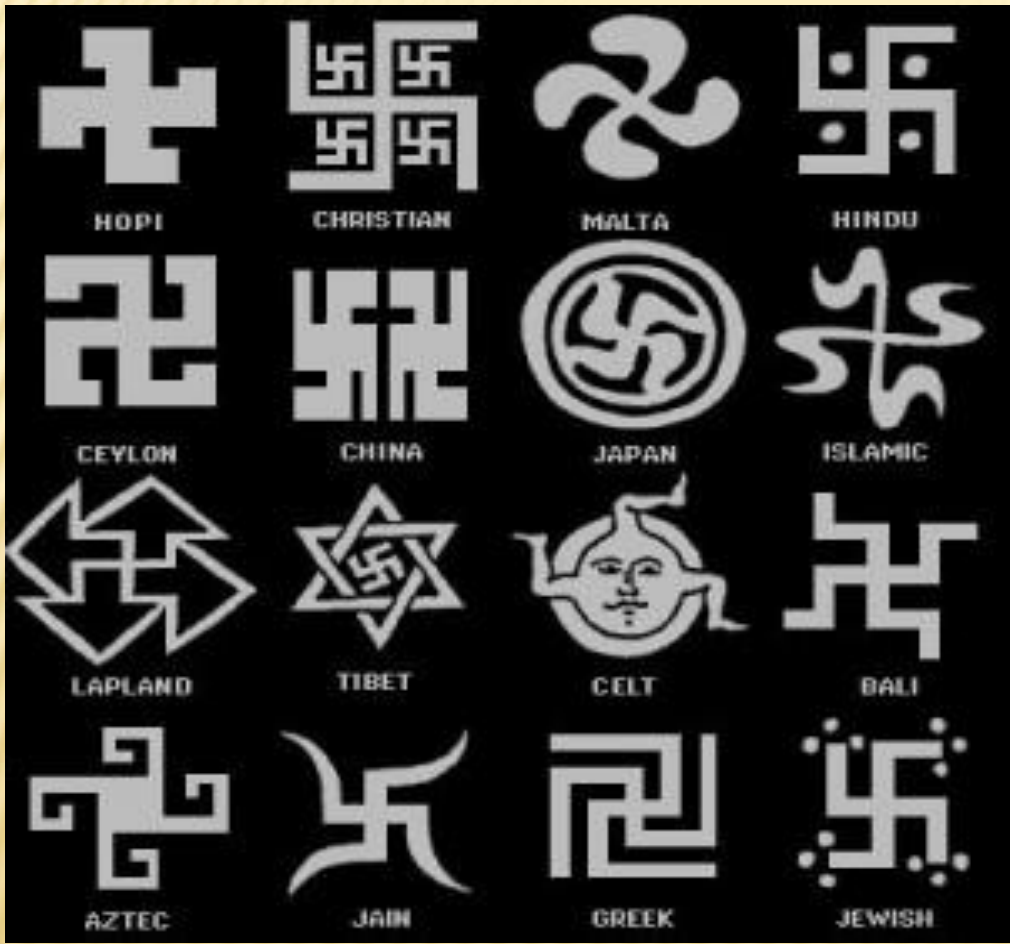

NÁCI JELKÉPEK

- ✘ Szvasztika: A német nácik uralomra jutásáig általában valamilyen pozitív dolgot jelentett: szerencsét, boldogságot, mint ahogyan ezt indiai eredetű neve, a *szvasztika* is mutatja. A szó szanszkrit nyelven nagyjából azt jelenti, hogy „valami, ami jó”, illetve „szerencsét hozó dolog”. A szvasztika Napkeréknek is tekinthető ugyanis számos más nép körében a napra utal.

SZVASZTIKA

Bár Dél- Koreában

Bevásárlóközpont Mumbaiban

Japán gyorsétterem

MAGYAR CÍMER

NDK CÍMER

KOMMUNISTA CÍMEREK

SZOVJET HIMNUSZ

HORST VESSEL INDULÓ

INDULÓK, HIMNUSZOK

SZOVJET EMLÉKMŰ AVATÁSA

NÁCI HŐSÖK EMLÉKEZETE

HŐSÖK EMLÉKEZETE

SZTÁLIN BESZÉDE

HITLER BESZÉDE

BESZÉDEK A ZSARNOKTÓL

Hitlert Riefenstahl külseje és tehetsége egyaránt lenyűgözte. A rendezőnő szintén el volt ragadtatva Hitlertől. 1932-ben levelet írt neki, ezt követően találkoztak. Ennek következtében a rendezőnő Hitler propagandafilmesévé vált. Az első ilyen film *A hit győzelme* volt (1933), amelyet az 1934-es nürnbergi náci pártkongresszust megörökítő *Az akarat diadala* követett.

PROPAGANDAFILMEK: A HIT GYŐZELME, AZ AKARAT DIADALA, JUD SÜSS

AZ AKARAT DIADALA (TRIUMPH DES WILLENS)

opag

iefen

Wern

az 1

ook e

k legn

tásra

A Gyű

volna

a, film

A film

töme

nagá

tációj

geom

PROPAGANDA PLAKÁTOK

A **propaganda** a *propagare* latin szóból ered, melynek jelentése: „terjeszt”. A propaganda célja az emberek véleményének befolyásolása, meggyőzése.

A modern értelemben vett propaganda az 1930-as években született, megteremtője **Joseph Goebbels**. Goebbels célja a Harmadik Birodalomban élő 'közellenség' (a zsidók) lejáratása, a tömegek fanatizálása volt. Olyannyira elkülönült ez a fajta tevékenység minden addigi kormányzati munkakörtől, hogy a Birodalom külön propagandaminisztériumot hozott létre, melynek vezetője (a propagandaminiszter) Joseph Goebbels lett. Soha azelőtt nem foglalkoztak ennyire behatóan a kommunikációval. Az általa kitalált rendszer oly tökéletesen működött és működik mind a mai napig, hogy például a sztálini majd a valamivel enyhébb szocialista propaganda, csakúgy mint az amerikai, vagy bármely más, szinte minimális változtatásokkal vette át, és alkalmazta, alkalmazza napjainkban is.

NÉMET FIATAL LÁNY

SZOVJET MUNKÁSNŐ

NŐK A RENDSZER SZOLGÁLATÁBAN

FIATALOK A NÁCI RENDSZERBEN

ÚTTÖRŐK A SZOVJETUNIÓBAN

TOTÁLIS ÁLLAMOK, UNIFORMIZÁLT FIATALOK

A VEZÉREK JELENTIK A JÖVŐT

A NÉMET CSALÁD MÍTOSZA

**ОЗАРЯЕТ СТАЛИНСКАЯ ЛАСКА
БУДУЩЕЕ НАШЕЙ ДЕТВОРЫ !**

**SZTÁLIN MINT
SZERETŐ APÁ**

ARBEITER

DER STIRN
DER FAUST

WÄHLT DEN FRONTSOLDATEN

HITLER!

СССР
СОЮЗ СОВЕТСКИХ СОЦИАЛИСТИЧЕСКИХ РЕСПУБЛИК
ЕСТЬ СОЦИАЛИСТИЧЕСКОЕ ГОСУДАРСТВО
РАБОЧИХ И КРЕСТЬЯН.

MUNKÁSOK A RENDSZER ÉPÍTÉSÉBEN

MUNKÁSOK A RENDSZER MELLETT

SZOVJET HÁBORÚS PLAKÁTOK

NÉMET HÁBORÚS PLAKÁTOK

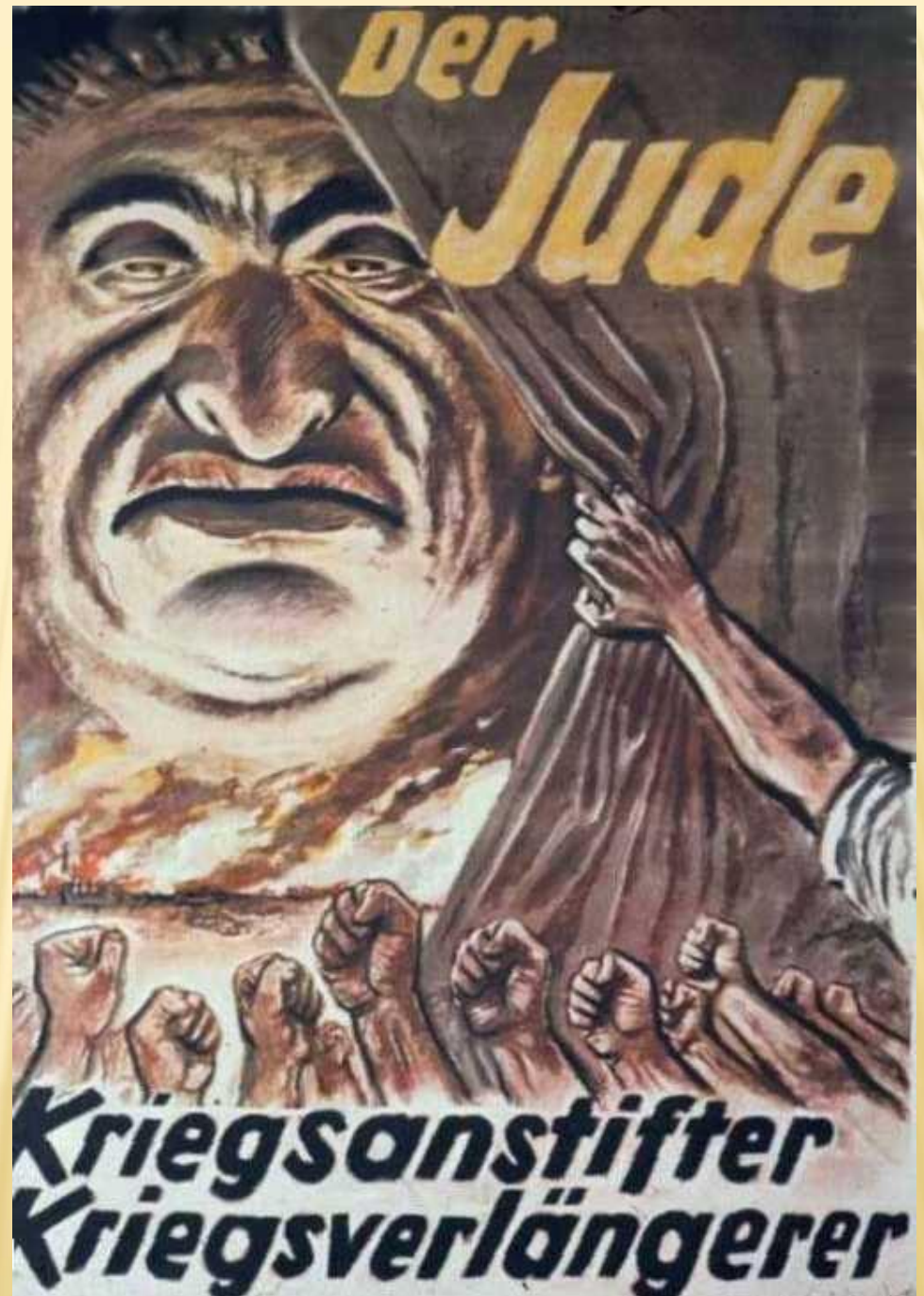
HITLER A HEROIKUS VEZETŐ

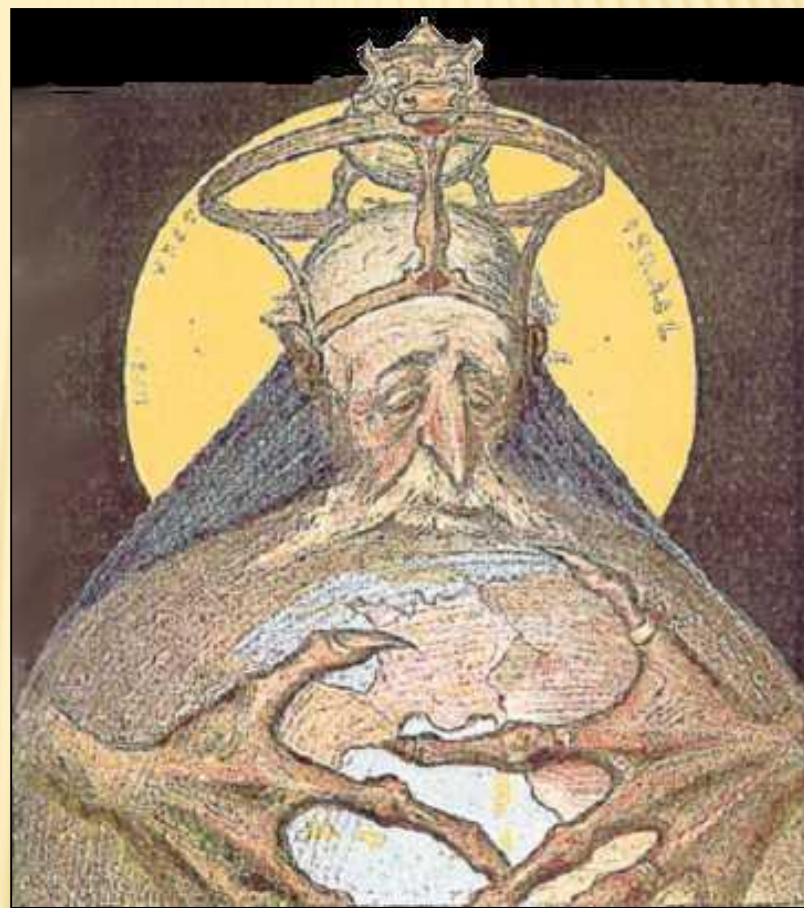

HITLER LEGENDÁS JELMONDATÁVAL

A HÁBORÚ
OKOZÓI A
ZSIDÓK

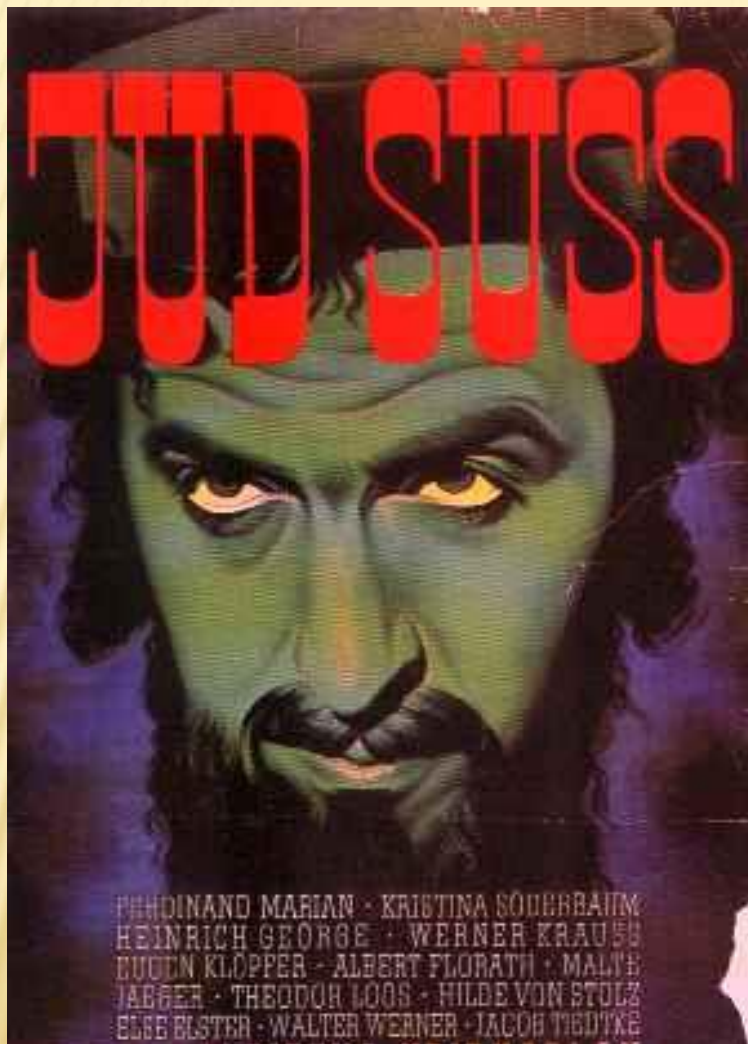
Das jüdische Komplott

A ZSIDÓK URALJÁK AZ ELLENSÉGET (NÁCI PLAKÁT)

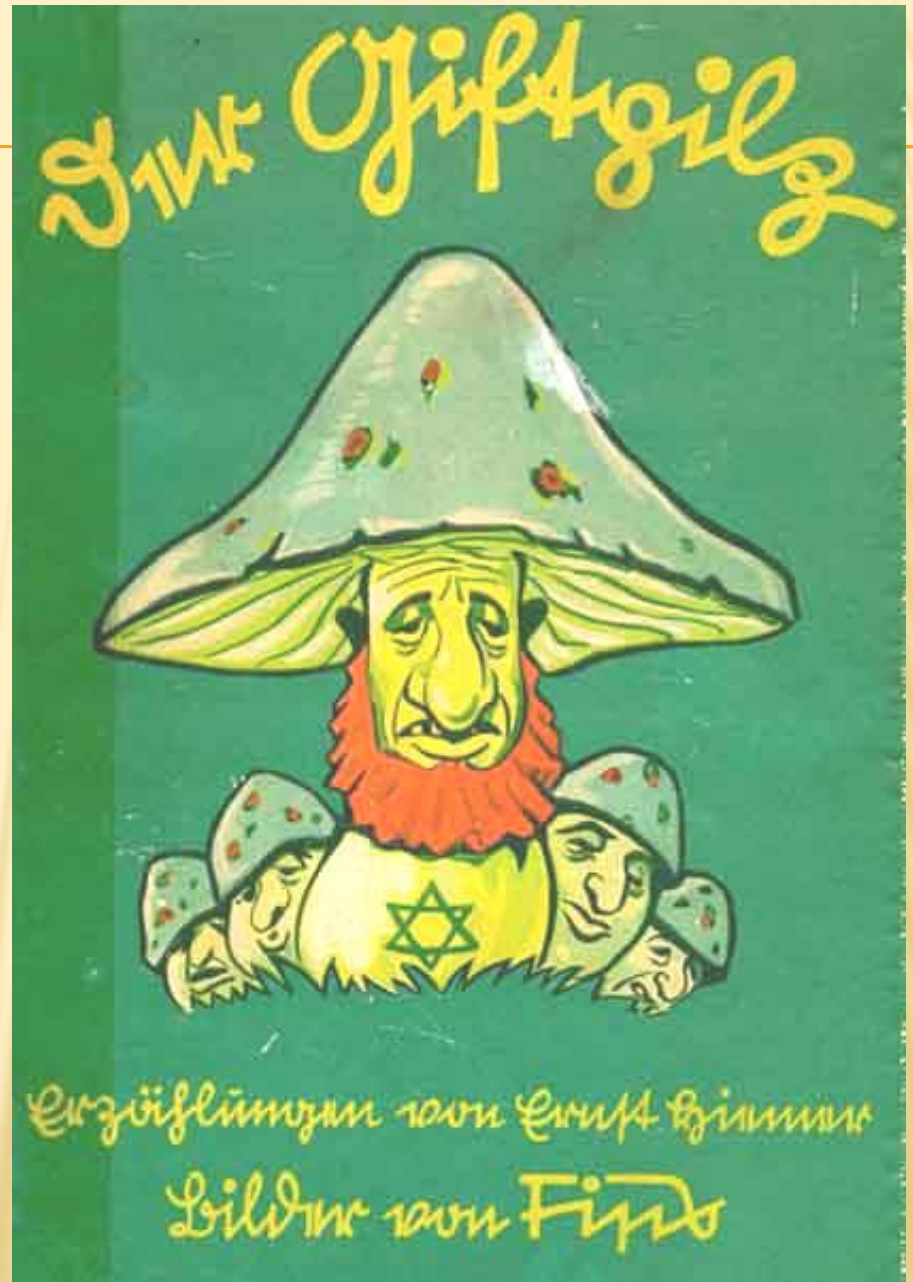

A ZSIDÓ, MINT DÉMON

A MÉRGEZŐ GOMBA

EGY
GYEREKKÖNYV
FEDŐLAPJÁN

A szovjet filmesek munkái gyakran szolgáltak propagandafilmnek. A kor filmjei nem foglalkoztak a társadalom mondanivalóival.

A Szovjetunió propagandafilmjeit gyakran híres filmrendezők készítették, például Jean Renoir.

KOMMUNISTA PROPAGANDAFILMEK

fekete-fehér, feliratos, szovjet háborús filmdráma, 112 perc, 1938

rendező: Szergej M. Ejzenstein, **Dmitri Vasilyev**

forgatókönyvíró: Szergej M. Ejzenstein, Pjotr Pavlenko

zeneszerző: Szergej Szergejevics Prokofjev

operatőr: Eduard Tisze

vágó: Sergei M. Eisenstein, Esfir Tobak

szereplő(k):

Nyikolaj Cserkaszov (Aleksandr Nyevszkij)

Monumentális filmvízió a teuton lovagok felett aratott 1242-es győzelemről a Csud-tavi ütközetben. A németellenes, "hazafias" alkotás Eizenstein egyetlen kasszasikere - de betiltják, amidőn a Molotov-Ribbentropp-paktum megkötésekor elveszti időszerűségét. A Szovjetunió megtámadása után mutatják be újra, és kapják meg érte az alkotók a Sztálin-díjat. Erre a filmre is igaz, ami minden zseniális műre: a nagyvonalú, operásan stilizált, "elidegenítő" rendezés, a fenomenális operatőri munka, valamint a klasszikus harmóniájú zene elhomályosítja a film nacionalista tendenciáját.

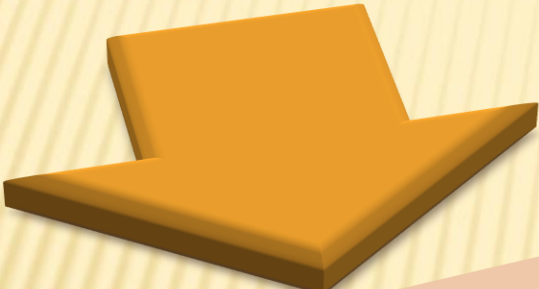
A JÉGMEZŐK LOVAGJA

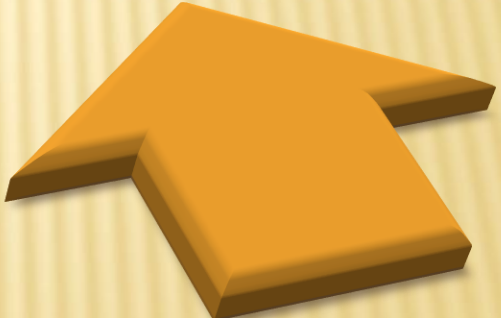
NÁCI TERROR: A **KRISTÁLYÉJSZAKA**

- ✘ A Német Birodalomnak a zsidók elleni, 1938. november 9-én és az azt követő napokban lezajlott súlyos támadások története, amely később "Kristallnacht", Kristályéjszaka néven vált ismertté. Több száz zsinagógát gyújtottak fel, több, mint 7000 zsidó üzletet és boltot romboltak le, és 91 zsidót megöltek. Körülbelül 26 000 zsidó férfit koncentrációs táborokba deportáltak "saját védelmük érdekében" és súlyosan bántalmaztak. A jelentős nemzetközi tiltakozásra válaszul a nácik kijelentették, hogy az állampolgárok által kezdeményezett spontán eseményekről volt szó. A film bemutatja azokat az eseményeket, amelyek elvezettek a Kristályéjszakához, és megvilágítja ezeknek a szörnyű eseményeknek a hátterét. Ritka filmfelvételek és fényképek mutatják be, hogyan terjedt el az antiszemitizmus egész Németországban. A nürnbergi Stürmer Archívumból származó dokumentumok igazolják, hogy a lakosság nagy többsége elfogadta az állam által gerjesztett antiszemitizmust, sőt, néhány esetben feljelentésekkel még támogatta is azt.

NÁCI TERROR (GESTAPO)

1944, náci
propagandafilm a
cseh
Theresienstadt
„mintagettójáról”

Amit a németek
nem láthattak:
„élet” a varsói
gettóban (1942)

A GULAG SZIGETVILÁGA

SZOVJET TERROR (GPU)

- ✘ Gulag 1,2 (oroszul: ГУЛаг: Главное управление исправительно-трудовых лагерей [Glavnoje upravlenyije iszpravityelno-trudovih lagerej], azaz 'Javítómunka-táborok Főigazgatósága') kifejezés alatt a sztálini Szovjetunió egészét behálózó munkatáborrendszerét értjük.
- ✘ Feltételezések szerint Sztálin rémuralma alatt körülbelül 20 millióan haltak meg a táborokban, melyek egyik legismertebb foglya Alekszandr Iszajevics Szolzsenyicin matematikatanár volt, aki szabadulása után több könyvben írta meg élményeit.
- ✘ Baldajev regénye

A HOLODOMOR UKRAJNÁBAN

✘ 1932-33

OF INTENTIONAL FAMINE
ARRANGED BY KREMLIN
1933 IN UKRAINE

UKRÁN HOLOKAUSZT

- ✘ Holodomor: A holodomor (ukránul: Голодомор, magyarul éhhalál) (1932–1933) az ukrán nép történetének egyik legnagyobb katasztrófája: közvetlen halálos áldozatainak számát 6,5-7 millió és 10 millió közé teszik, amiből csak a gyermek áldozatok száma 3 millió volt. A katasztrófa része volt a nagy szovjet éhínségnek, amely a Szovjetunió más részeit is érintette. A holodomor nevet kimondottan az ukránok által lakott területeket sújtó éhínségre használják.
- ✘ A történészek többsége ma már egyetért abban, hogy az éhínség fő okozója nem természeti katasztrófa, hanem a kommunista diktátor Sztálin vezette szovjet kormányzat politikája volt. Emiatt a holodomort gyakran **ukrán holokauszt** néven is emlegetik, arra is utalva, hogy a szovjetek (illetve az orosz vezetés) azért idézte elő az eseményeket, hogy leszámoljon az ukrán néppel, illetve az ukrán parasztsággal, mint politikai és társadalmi tényezővel

Nácizmus- fasizmus

A SZÉLSŐJOBBI IDEOLÓGIÁI

• A fasiszta ideológia közös jellemzői

- 1.) Képviselőik egy merőben új rend, új civilizáció teremtését hirdették meg, amelynek fel kell váltania a liberális államot.
- 2.) A liberalizmus **individualizmusával** szemben a fasiszta állam által kifejezett vagy „megvalósított” **nemzeti**, ill. **faji kollektívumot** tették meg végső létezőnek, **amelyben az individuum létezik és amelytől végső értelmét nyeri**. Ez a kollektívum az egyénnel együtt **eltünteti** az individuális jogokhoz fűződő partikuláris érdekeket és azok kifejeződését is (politikai, gazdasági érdekképviselések, parlamentarizmus)
- 3.) Mindegyik fasiszta elmélet **szocialistának** vallja magát. Kisebb-nagyobb mértékben programjába vesz antikapitalista és szociális intézkedéseket.
- 4.) **Racionalizmus, liberalizmus és bolsevik-ellenesség**, de **kizárólag a nacionalizmus szemszögéből**. A fasizmus **legfőbb** ideológiai jegye: **nemzet és állam egységes és totális szubsztanciája**.

✘ A.) Racionalizmus-ellenesség

- ✘ A racionalizmus helyett a **kollektív nemzeti ösztönt** dicsőítik.
- ✘ Az **egyén** csak mintegy **kivetülése a kollektív ösztönnek**, s ha attól elszakad, racionális megfontolásai hatástalanok.
- ✘ Az egyéni racionalizmus és intellektualizmus **felesleges**, mert **gyengíti a nemzeti impulzust** és **aláássa az akaratot**, amik a **kollektív nagyságra** és a **jövendő új rendre** irányulnak.

✘ B.) Liberalizmus-ellenesség

- ✘ A liberalizmus megszűnik gazdaságpolitikai, politikai kategória lenni, általánosságban véve az **ellenség** szinonimájává válik, **amit le kell küzdeni**.
- ✘ A **nemzeti elvvel** szembenáll az **idegen**, aki a nemzeti érdek veszélyeztetője. Idegen liberális: összeesküvő – Idegen eredetű hazai liberális: áruló

✘ C.) Bolsevizmusellenesség

- ✘ Főbűne: a nemzetellenesség
- ✘ Bűnei: - materialista világszemlélet
- ✘ - tulajdon elleni támadás
- ✘ A **szociális megoldást** a fasizmus nem önmagában, hanem **a nemzeti kérdésnek alávetve** értékelte, végső megoldását **a nemzeti ügy győzelmétől tette függővé.**
- ✘ Az **osztályérdek** azért vetendő el, mert **nem az össznemzeté.**

AZONOSSÁGOK A FASIZMUS ÉS A NÁCIZMUS KÖZT

- ✘ 1.) A hatalommegosztási elmélet gyakorlatának elvetése
 - ✘ a.) A *parlamentáris rendszer felszámolása*
 - ✘ b.) Az államfői és a kormányfői poszt személyi és jogköri egyesítése – **vezérelv**
 - ✘ c.) A centralizált államgépezet csúcsán a kormány áll – „**kivételes törvényekkel**” való rendeleti típusú kormányzás

- ✘ 2.) A választási rendszer átalakítása **formális népszavazássá**
- ✘ 3.) A többpártrendszer felszámolása, melynek a helyébe **a közjogi testületté minősített egyetlen párt lép**
- ✘ 4.) A **helyi önkormányzatiság megszüntetése** a központnak közvetlenül alárendelt tisztviselők alkalmazásával
- ✘ 5.) A gazdaság **korporációs, hivatásrendi átszervezése**

KÜLÖNBSÉGEK A FASIZMUS ÉS A NÁCIZMUS KÖZT

Nácizmus

- - Államforma: „*führer-állam*”
- - *Hitler tömegbázisa nagy, ami lehetővé tette az azonnali, teljes hatalomszerzést*
- - *a hatalom kiterjesztését nem gátolja vallási, felekezeti szervezettség+ meglévő ateista hagyományok*
- - *Németo. nagyhatalom – expanziós kényszer: Versailles miatti elkeseredettség és bosszúvágy, világuralmi tendenciák*

Fasizmus

- - Államforma: királyság
- - Mussolini tömegbázisa kisebb, emiatt az alkotmányos formákat felhasználva, lépésről-lépésre teljesíti ki a hatalmát
- - tekintettel kellett lenni az olasz katolikus lelkületre és az egyházra – lateráni egyezmény (1929)
- - Olaszó. gyenge középhatalom – főprogram a belső nemzeti felemelkedés, kezdetben nincs expanziós kényszer, később az „Imperium Romanum” feltámasztásának kudarca

- - antiszemitizmus és rasszizmus a célkereszteben
- - az állami és a pártszervek kettőssége: a párt „elnyeli” az állami szerveket
- - Hitler személyisége:
- Extrovertált, de
- Monomániás- semmilyen kis kérdésben sem győzhető meg
- Az akarat előtti akadályokat széttöri, megsemmisíti
- A célja szentesít számára minden eszközt

- - az antiszemitizmus és rasszizmus hiányzik, csak német követelésre jelenik meg 1938-ban
- - az állami és a pártszervek kettőssége: az állam „elnyeli” a pártszerveket
- - Mussolini személyisége:
- Extrovertált, de
- Befogadókészség jellemzi
- Tevékenységét a tetszésvágy vezérli
- Viselkedésformáit gondosan megválasztja és kényesen ügyel mindenkori közönségére

AZ URALOM TÍPUSAI MAX WEBER SZERINT

- ✘ 1.) **racionális** vagy **legális**: az alávetettek a legálisan, törvényekben rögzített dologi és *személytelen* rendnek, valamint e rend által kijelölt előjárónak engedelmeskednek.
- ✘ 2.) **tradicionális**: emberemlékezet óta érvényes tradíciók szentségébe és a tradíciók által kijelölt *úr személyének* engedelmeskednek.
- ✘ 3.) **karizmatikus**:
 - ✘ rendszerint *kivételes és válságos körülmények közt jön létre*, ezért *rendhagyó, ingatag és átmeneti* uralmi forma
 - ✘ *Célja* az átfogó válságok és szükséghelyzetek leküzdése
 - ✘ *Alapja* a vezér „heroizmusa vagy példaszerű jelleme”, amely tulajdonságai alapján „rendkívülinek tekintik, s úgy kezelik, mint aki természetfeletti, emberfeletti vagy legalábbis kivételes hatalommal felruházott”.

-
- ✘ A karizmát („kegyelmi ajándék”) követői szubjektív észlelései határozzák meg.
 - ✘ A vezér követése és támogatása a személyes hűségen alapul, s a viszonyt nagy tettek, visszatérő sikerek éltetik, amelyek ismételten „bizonytságot” nyújtanak a vezér „elhivatottságáról”.
 - ✘ A kudarc végzetesen aláássa a karizmát, a kudarcok láncolata a pusztulás felé löki.
 - ✘ Kudarc nélkül is állandóan fenyegeti a „rutinná válás” – visszaesés a stabilitásba, szabályozottságba, normalitásba.
 - ✘ A karizmatikus tekintélyt sikerképesség sűjtja: csak a folyamatos sikerek dinamikája képes fenntartani létét.

HITLER TÖRTÉNELMI-POLITIKAI VILÁGKÉPE

ÁLLÍTÁSOK

- ✘ „A történelem a népek **élet-halál harcának** története”, melyhez **az állam csak keretet ad** a nép számára, mivel a történelmi események hordozói nem az államok, hanem a **népek és a fajok**
- ✘ Az állam **politikájának célja a háború**, a háborús felkészülés „A belpolitika feladata egy nép belső erejének biztosítása ahhoz, hogy a külpolitikában megállja a helyét.”
- ✘ A háborút a nép az **élettérért** folytatja, mely harcnak a végső célja a **világuralom** megszerzése „Minden egyes lény terjeszkedni akar, minden egyes nép világuralomra törekszik.”
- ✘ A harcra tehát **állandóan készen kell állni** (katonailag, ideológiailag, biológiailag), mivel a **háborúban az erős legyőzi a gyengébbet** a természeti törvény alapján „Aki élni akar, az harcoljon, aki pedig nem vesz részt az örök küzdelemben, az nem érdemli meg az életet.”

-
- ✘ A történelemnek – a népek küzdelmén kívül - a másik összetevője a **fajok harca** „a faji kérdés a világtörténelem kulcsa”
 - ✘ Ez a harc a fehér fajon belül folyik „**árják**” és **zsidók közt**
 - ✘ A nem zsidó népek amúgy szintén harcolnak egymás ellen, de a zsidók elleni harcban valamennyien ugyanazon az oldalon állnak
 - ✘ A zsidók **összeesküdtek** az árja emberiség rabszolgasorba vetésére ill. kiirtására, ezért **az egész emberiségnek össze kell fognia ellenük, hogy őket irtsa ki** „Ha a zsidó a maga marxista hitvallásának segítségével legyőzné a világ népeit, koronája az emberiség halotti koszorúja lesz, s bolygónk – akárcsak évmilliókkal ezelőtt – elnéptelenedve forog majd az űrben.”
 - ✘ Így Hitler nem tesz mást, mint „a zsidók elleni védekezéssel az Úr művén dolgozom.”